

Broj: 01-02-3-1528-2/16
Sarajevo, 19.01.2017. godine

Na osnovu člana 23. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09) i člana 7. Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14), Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost, d o n o s i

PROGRAM RADA

DRŽAVNE REGULATORNE AGENCIJE ZA RADIJACIJSKU I NUKLEARNU SIGURNOST ZA 2017. GODINU

I - UVOD

Tokom 2017. godine Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljem tekstu: DRARNS) planira odgovoriti na pitanja Europske komisije u oblasti 15. Energija koja se odnose na nuklearnu sigurnost i zaštitu od jonizirajućeg zračenja. U poglavljima 1., 25., 27., 28. i 31. daće svoj doprinos drugim institucijama da odgovore na pitanja vezana iz provođenja UN rezolucije 1540, 1373 kao i zaštite ljudi i okoliša od negativnog uticaja jonizirajućeg zračenja. Nadalje, nastaviti će raditi na poslovima jačanja regulatorne infrastrukture u Bosni i Hercegovini i revizije akata koji nisu u potpunosti usklađeni sa Evropskim direktivama. Aktivnosti DRARNS za 2017. godinu uključuju implementaciju trasponovanih Evropskih direktiva. U 2017. godini nastavlja se sa planiranom implementacijom srednjoročne Strategije plana razvoja Državne regulatorne agencije za radijacijsku i nuklearnu sigurnost u skladu sa preporukama i upustvima Direkcije ekonomskog planiranja u periodu 2017.–2019, i sa uspostavljanjem Integriranog sistema upravljanja u skladu sa preporukom ISO 9001 iz 2015. godine i GSR Part 2 iz standarda Međunarodne agencije za atomsku energiju (u daljem tekstu: IAEA). Takođe, DRARNS će implementirati Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost. Kao i do sada, sva objavljivanja podzakonskih akata koja prate EU direktive će biti poslana na saglasnost za provjeru usklađenosti sa EU direktivama Direkciji za evropske integracije BiH i Uredu za zakonodavstvo. DRARNS će takođe implementirati aktivnosti konsultacija sa civilnim sektorom putem stranice eKonsultacije, kao i održavanjem okruglih stolova minimalno jednom godišnje u četiri grada (Sarajevo, Mostar, Tuzla i Banja Luka). Kao i u 2016. godini, DRARNS će i u 2017. godini nastaviti aktivnosti na implementaciji datih preporuka, sugestija i dobre prakse os strane Savjetodavne misije IAEA. Također, krajem 2017. godine DRARNS planira zatražiti IRRS (Integrated Regulatory Review Service) misiju od strane IAEA. Ova misija je dizajnirana u svrhu jačanja i poboljšanja efikasnosti nacionalne regulatorne infrastrukture jedne države u oblastima: nuklearne sigurnosti, radijacijske sigurnosti, upravljanja radiaktivnim (u daljem tekstu: RA) otpadom i sigurnosti trasporta RA materijala. Za realizaciju jedne ovakve misije potrebno je, prije posjete iste, izvršiti samoprocjenu infrastrukture uz pomoć programa za samoprocjenu SARIS (Self-Assessment of Regulatory Infrastructure for Safety). Stoga će aktivnosti DRARNS za 2017. godinu biti usklađene sa naprijed navedenim obavezama. DRARNS nastavlja sa implementacijom Državnog akcionog plana o hitnim slučajevima zaštite stanovništva od jonizujućeg zračenja u slučaju vanrednog događaja, nuklearne nesreće ili nastanka nuklearne štete. Za 2017. godinu u ovim aktivnostima poseban akcent će biti na izradi standardnih operativnih procedura i implementacijom nacionalnog IAEA

projekta iz ove oblasti. Ujedno, DRARNS će sačiniti i dostavit na usvajanje Izvještaj o radu i Izvještaj o stanju adijacijske i nuklearne sigurnosti za 2016. godinu Vijeću ministara i PSBiH, respektivno, sa rezultatima monitoringa urađenim iz sredstava budžeta BiH. DRARNS u 2017. godini planira donijeti, prateći EU direktive, ICRP 113 i preporuke IAEA, sljedeće podzakonske akte:

1. Nacrt Pravilnika o informisanju javnosti u skladu sa direktivom 1989/618/Euratom;
2. Nacrt Pravilnika o razmjeni informacija u skladu sa odlukom 1987/600/Euratom;
3. Nacrt Pravilnika o nadzoru i kontroli pošiljki radioaktivnog otpada u skladu sa direktivom 2006/117/Euratom;
4. Nacrt Izmjena pravilnika o prometu i korištenju izvora jonizirajućeg zračenja;
5. Nacrt Pravilnika o regulatornoj kontroli aktivnosti koje uključuju prirodni radioaktivni materijal;
6. Nacrt Pravilnika o notifikaciji i autorizaciji pravnih lica koje koriste izvore jonizirajućeg zračenja (revidiran);
7. Nacrt Izmjene pravilnika o monitoringu radioaktivnosti u životnoj sredini;
8. Nacrt Izmjene pravilnika o granicama sadržaja radionuklida u hrani, hrani za životinje, lijekovima, predmetima opće upotrebe, građevinskom materijalu i drugoj robi koja se stavlja u promet;
9. Izmjena Pravilnik o inspekcijskom nadzoru.

U okviru ispunjavanja zakonskih obaveza vezanih za politiku i strategijske dokumente DRARNS će provoditi Politiku u oblasti radijacijske i nuklearne sigurnosti i Strategiju upravljanja radioaktivnim otpadom usvojene od strane Vijeća ministara. Objavljivanjem podzakonske regulative, za djelovanje sa izvorima jonizirajućeg zračenja, iz Zakonom definisane nadležnosti DRARNS stvoren je pravni osnov za uspostavljanje i djelovanje regulatorne kontrole nad oblašću radijacijske i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti u Bosni i Hercegovini što se će nastaviti i u 2017. godini.

Sektor za autorizaciju će nastaviti i u 2017. godini uporedo sa dva procesa i to autorizacija postojećih i autorizacija novih korisnika u skladu sa razvijenim internim procedurama i kontrolnim listama koje su sastavnim dio Integriranog sistema upravljanja. Takođe, će se vršiti obnavljanje izdatih licenci u 2014. godini budući da je validnost istih tri godine. Izdavanjem odobrenja za promet izvorima jonizirajućih zračenja DRARNS će vršiti kontrolu uvoza, izvoza i prevoza izvora jonizirajućeg zračenja što je od opšteg značaja za radijacijsku sigurnost. Započete proširene aktivnosti sa kontrolom uvoza svih izvora jonizirajućeg zračenja i vođenju evidencije krajnjih korisnika koji moraju biti autorizovani kod DRARNS, nastavit će se i u 2017. godini. U okviru sektora za autorizaciju, obavljanjem upravnih i stručnih poslova u 2017. godini, provoditi će se regulatorna kontrola sigurnosti izvora jonizirajućeg zračenja, sigurnosti radioaktivnog otpada i sigurnosti transporta radioaktivnog materijala, kao i proširenje i ažuriranje Državnog registra izvora jonizirajućeg zračenja, osoba izloženih jonizirajućem zračenju kao i izdatih dozvola.

Sektor za autorizacije planira obraditi u 2017. godini:

Notifikacija djelatnosti s izvorima jonizirajućeg zračenja: 20 predmeta;
Registracija izvora jonizirajućeg zračenja koji podliježu samo registraciji: 20 predmeta;
Rješenja o autorizaciji djelatnosti tehničkih servisa: 35 predmeta;
Rješenja o licenciranju djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja: 165 predmeta;
Izlazaka uposlenika sektora autorizacije u postupku licenciranja: 25 predmeta;
Odobrenja za promet izvorima jonizirajućeg zračenja: 75 predmeta;

Ostalih predmeta i akata iz djelokruga autorizacije djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja: 100 predmeta.

Sektor za autorizacije očekuje povećanje broja i vrste autorizacije u skladu sa implementacijom novih pravilnika.

DRARNS je u zakonskoj obavezi da vodi registar izvora jonizirajućeg zračenja. Stoga kao i do sada, jedna od važnijih aktivnosti za 2017. godinu će biti daljnje razvijanje jedinstvenog registara izvora zračenja u BiH (Regulatory Authority Information System) RAIS - web aplikacija. Pored informacija o izvorima čuvaju se i informacije o procesu autorizacije, inspekcije kao i evidencije o nuklearnim materijalima. U 2017. godini planirana je nadogradnja proširenja detaljnih informacija u okviru Državnog registra a u skladu sa implementacijom nove podzakonske legislative.

Glavni poslovi Inspektorata DRARNS će se odnositi na kontrolu pravnih lica koja obavljaju djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja i tehničkih servisa, te nadziranje implementacije podzakonskih akata iz oblasti radijacijske sigurnosti. U 2017. godini će, kao i do sada, 24 sata dnevno biti dostupan Inspektorat u slučaju radijacijskih vanrednih događaja unutar Bosne i Hercegovine ili na granici sa susjednim državama, uključujući i nedozvoljeni promet radioaktivnim i nuklearnim materijalom. Godišnjim planom rada predviđeno je da Inspektorat radi na kontroli sadašnjih korisnika izvora jonizirajućeg zračenja. Tokom 2017. godine Inspektorat planira da obavi oko 250 inspeksijskih nadzora pravnih lica koja obavljaju djelatnosti sa izvorima jonizirajućeg zračenja i tehničkih servisa, uključujući uvide na licu mjesta u cilju provjere ispunjenosti uslova za autorizaciju. Naprijed navedene aktivnosti Inspektorata biti će izvođene u skladu sa razvijenim internim procedurama i kontrolnim listama koje su sastavnim dio Integriranog sistema upravljanja.

Međunarodnu saradnju dijelimo na bilateralnu saradnju, prvenstveno sa zemljama iz regiona, zatim na saradnju sa IAEA, te saradnju vezanu za Evropske integracije, odnosno na implementaciju IPA 2011 projekta za oblast zaštite od zračenja i nuklearne sigurnosti. Sa aspekta bezbjednosti i sprečavanja neovlaštenog otuđenja nuklearnih i drugih RA materijala nastavlja se međunarodna saradnja sa dvije američke vladine organizacije (National Nuclear Security Administration's (NNSA), tj. bivša Global Threat Reduction Initiative-GTRI i Export Control and Related Border Security Program-EXBS program). U 2017. godini se planira nastavak sprovođenja potpisanih Memoranduma o razumjevanju sa zemljama iz regiona. Dalja intenzivnija bilateralna saradnja planirana je i za 2017. godinu sa Republikom Hrvatskom sa posebnim fokusom na Trgovsku goru. Gore navedeni Memorandumi o razumjevanju se realizuju, između ostalog, i posebnom intenzivnom saradnjom u oblastima kontrole granica i neodozvoljenog prometa RA izvora, uspostave regulatornog sistema te u oblasti razvoja standardnih operativnih procedura za Upravu za indirektno oporezivanje i Graničnu policiju u BiH u slučaju pronalaska neovlaštenog prometa radioaktivnim i nuklearnim materijalima, kao i edukacije zaposlenika institucija relevantnih za oblast bezbjednosti.

Od projekata IAEA najvažniji je Razvoj mjera i resursa za pripravnost i odgovor na nuklearne i radiološke vanredne događaje, s obzirom da će se u sklopu ovih projekata započeti implementacija usvojene Strategije o radioaktivnom otpadu.

Pored saradnje sa IAEA odjelom za tehničku saradnju DRARNS veoma intenzivno saraduje i sa drugim odjelima IAEA, prvenstveno sa Odjelom za Nuklearnu sigurnost i bezbjednost, Odjelom za primjenu nuklearnih aplikacija, kao i sa IAEA kancelarijom za pravne poslove.

Shodno gore navedenom DRARNS će i u 2017. godini, u saradnji sa Odjelom za Nuklearnu sigurnost i bezbjednost IAEA, nastaviti sa implementiranjem projekta Integriranog Nuklearnog Bezbjednosnog Programa (INSSP) u kojem će obuhvatiti sve relevantne institucije u BiH. Navedenim projektom će se ojačati državni kapaciteti u pogledu edukacije ljudskih resursa i

opremanja BiH za suzbijanje (prevenciju, detekciju i odgovor) nedozvoljenog prometa i korištenja nuklearnog i radioaktivnog materijala.

U okviru ispunjavanja obaveza iz člana 2. i 3. Dodatnog protokola uz Sporazum između Bosne i Hercegovine i IAEA o primjeni zaštitnih mjera u vezi Ugovora o neširenju nuklearnog oružja, DRARNS će i dalje pripremati izvještaje o nuklearnim materijalima koji će biti dostavljeni na odgovarajuće adrese unutar IAEA ugovorenom dinamikom.

U toku 2017. godine, u sklopu saradnje sa IAEA, DRARNS će imati i aktivnosti koje uključuju pripremanje nacionalnih projekata za period 2019.-2020. godine.

Za 2017. godinu DRARNS planira nastaviti aktivnosti u okviru Horizontalnog programa Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja unutar IPA 2011 komponenta I – Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija pod naslovom Aneks A Horizontalni program za Nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja unutar IPA komponente Pomoć u tranziciji i izgradnji institucija za 2011. godinu - C(2011)8164 od 11.11.2011. godine.

DRARNS će redovno dostavljati Direkciji za europske integracije Redoviti izvještaj o napretku BiH u procesu europskih integracija iz oblasti Energija u dijelu Nuklearne sigurnosti i zaštita od jonizirajućeg zračenja. Takođe, u 2017. godini DRARNS će dostavljati Izvještaj i njeni predstavnici će učestvovati na svim pododborima na koje budu pozvani.

U toku 2017. godine planira se provesti postupak javne nabavke za gorivo, IK-oprema i kancelarijski materijal ako ne bude centralizovana nabavka kancelarijskog materijala.

U 2017. godini će biti nastavljen razvoj OWIS-a, web aplikacija namijenjena za kancelarijsko poslovanje, distribuiranjem informacija koje se odnose na sve zaposlene kao i korigovanje definisanih akcija. Čuvanje baze podataka će se vršiti na isti način kao i za RAIS.

Osnova nove WEB stranice DRARNS kreirane krajem 2010. godine razvijati će se i u 2017. godini s tim da će se prevesti svi zakonski i podzakonski akti koji do sada nisu bili prevedeni na engleski jezik. Za 2017. godinu je planirano da se posveti još intenzivnija pažnja i radu DRARNS u svrhu realizacije formiranja centralnog skladišta za izvore koji se više ne koriste. U okviru ove realizacije planira se i premještanje radioaktivnih izvora koji se više ne koriste a trenutno se nalaze u privremenim industrijskim skladištima i privremenom centralnom skladištu. Takođe, uz ove aktivnosti u 2017. godini DRARNS planira nastaviti sa implementacijom objavljenog Pravilnika o monitoringu radioaktivnosti životne sredine a u skladu sa odobrenim budžetom za te aktivnosti, te izvršiti odgovarajuće aktivnosti vezane o informisanju javnosti o rezultatima monitoringa.

Analiza mogućih problema i rizika u provođenju programa rada:

Jedan od rizika koji se mogu pojaviti tokom izrade gore navedenih podzakonskih akata jeste neblagovremeno dostavljanje mišljenja od strane mjerodavnih institucija što može imati za posljedicu kašnjenje istih u odnosu na planiranu dinamiku.

Ključni rizici u Sektoru za autorizaciju su: 1. Nedostatak ljudstva tj. nepopunjenost sistematizovanih radnih mjesta; 2. Postojeći državni službenici koji rade u autorizaciji su ženskog spola i rizik u radu istih proističe iz opravdanog odsustva (trudnoća, porodiljsko, bolovanje i sl.); 3. Preuzete obaveze u okviru realizacije IPA 2011 projekta i IAEA TC projekata povremeno zahtjevaju angažman uposlenih iz Sektora autorizacije što može uzrokovati kašnjenje u odgovaranju strankama

Rizici Inspektorata, takođe, čine nepopunjenost pozicije glavnog inspektora kao i preuzete obavezama u okviru realizacije IPA 2011 projekta, IAEA TC projekata, te bezbjednosnih projekata u saradnji sa IAEA, NNSA i EXBS.

Kod jačanja upravljanja radioaktivnog otpada jedan od rizika je nesaradnja nadležnih entitetskih ministrastava (zdravlja i energije) u implementaciji projekta i ne dodjeljivanje lokacije za centralno skladište.

Rizici kod implementacije nacionalnih IAEA projekata mogu proisteći od strane institucija za koje su namjenjeni projekti, tako što u planiranoj vremenskoj dinamici ne iskoriste predviđene usluge u vidu obuke i isporuku planirane opreme.